

Nettoactief- en liquiditeitstest

Lieven Acke, Bedrijfsrevisor

September 2020

Inleiding

- Verhoogde waakzaamheid
  - Instandhouding van het vermogen van kapitaallose vennootschappen
- De nettoactietest, aangevuld met een liquiditeitstest
  - Meer pertinent criterium
    - De nettoactietest is retrospectief, wordt beïnvloed door waarderingvraagstukken en is vatbaar voor manipulatie
    - De liquiditeitstest is prospectief maar veel pertinenter als indicator van levensbedreigende risico's
  - Waarom beperkt tot BV en CV?
- Ingrijpende wijziging
  - Praktijk is zoekende (technische nota's IBR)
  - Consequenties zijn nog niet totaal in kaart gebracht (cfr. ontwerpadvies CBN)
- Actueel onderwerp in tijden van COVID 19
- Alarmbelprocedure: analoge criteria (art.5:153 WVV)

Referentiekaders

- Boekhoudkundig
  - CBN ontwerpadvies (april 2020)
    - Winstuitkering: de nieuwe uitkeringstesten voor de BV en CV
  - Ontbrekende nationale "guidance" inzake tussentijdse afsluiting, prospectieve financiële informatie
- Audittechnisch
  - Internationale auditstandaarden
    - ISA's (reasonable assurance – positief geformuleerde verklaring)
    - ISRE 2410: Beoordeling van tussentijdse financiële informatie, uitgevoerd door de onafhankelijke auditor van de entiteit (limited assurance – negatief geformuleerde verklaring)
    - ISAE 3400: Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie (limited assurance – negatief geformuleerde verklaring)
      - Deze internationale standaard is nog niet van toepassing in België, reden waarom het controleverslag in de huidige stand van het normatief kader geen verwijzing naar een norm vermeldt.
  - IBR technische nota's
    - IBR technische nota nettoactiefstest
      - mededeling 2019/13 en 2019/15 na eerste aanpassing technische nota
    - IBR technische nota liquiditeitstest
      - mededeling 2019/13

Uitkeringen

- Welke uitkeringen worden gevisieerd ?
  - Dividenden, tantièmes, inkoop eigen aandelen (bijzonderheid NV art 7:217 §2), financiële steunverlening, scheidingsaandeel, terugbetaling van historische inbrengen
- Is de boeking van een dividend in R/C een uitkering ?
- Kwalificeert de kwijtschelding van een nog niet opgevraagde inbreng als een uitkering ?
- Kwalificeert een geruisloze partiële splitsing als een uitkering?
- Kwalificeert een resultaatsgebonden uitkering aan het personeel als een uitkering ?

Twee testen – NA-test (art 5:142 WVV) en LIQ-test (art 5:143 WVV)

- Twee cumulatieve voorwaarden
- Quid bij positieve NA-test maar negatieve LIQ-test ?
  - Het besluit van de AV tot uitkering heeft geen uitwerking
    - Er wordt niet overgegaan tot uitkering
    - Het besluit van de AV vervalt of blijft latent voortbestaan ?
- Quid beslissing AV die voorziet in een maximaal uit te keren dividend, gebeurlijk in te korten in functie van de resultaten van de LIQ-test ?

Nettoactietest - timing

- Art 320 WV blonk uit in eenvoud:
  - bleek er geen aantasting van het nettoactief op basis van de afsluiting van het laatste boekjaar, dan kon de uitkering geschieden
- De redactie van art 5:142 is fundamenteel verschillend: *geen uitkering mag geschieden...*
  - Het is derhalve op het moment van de uitkering dat een NA test moet uitgevoerd worden. Vandaar dat deze NA test moet worden uitgevoerd op basis van de laatste goedgekeurde jaarrekening of van een recentere staat van activa en passiva.
  - Het éénduidig aanknopingspunt, voorzien door artikel 320 WV, namelijk de jaarrekening opgesteld op de datum van afsluiting van het laatste boekjaar, is vervangen door een absoluut verbod tot uitkering indien dit leidt tot aantasting van het nettoactief, te bepalen aan de hand van de hiervoor pertinente financiële rapportering, die kan bestaan uit de laatste goedgekeurde jaarrekening of een recentere staat van activa en passiva.
  - De keuze tussen de laatst goedgekeurde jaarrekening en een recentere staat van activa en passiva wordt niet bepaald door een minimale of maximale termijn maar wel door de actualiteit van de boekhoudkundige afsluiting waarop men zich baseert.

Nettoactiefstest – timing – subsequent events

- Quid met “subsequent events” ?

Adjusting subsequent events (ASE)	Non adjusting subsequent events (bvb COVID 19 bij de afsluiting 2019) (NASE)
ASE zijn verwerkt in de afsluiting op basis waarvan de nettoactiefstest wordt uitgevoerd	NASE zijn niet verwerkt in de afsluiting op basis waarvan de nettoactiefstest wordt uitgevoerd; Indien belangrijk, met de nettoactiefstest uitgevoerd aan de hand van een recentere staat van activa en passiva.

- Voorbeeld afsluiting boekjaar 2019
  - COVID 19 is een NASE
  - Quid indien op basis van de afsluiting per 31 12 2019 een positieve NA-test wordt uitgevoerd terwijl eenzelfde uitkering, ten gevolge van het COVID impact, per einde mei 2020 zou leiden tot een negatieve NA-test ?

Nettoactief test – het begrip “nettoactief”

- Gewijzigde definitie
  - Art.5:142 WVV versus Art.320 WV
  - Aftrekposten van het nettoactief:
    - Ongewijzigd: de identificatie van de “fictieve activa”
      - Niet afgeschreven oprichtings- en uitbreidingskosten
      - Niet afgeschreven kosten van onderzoek en ontwikkeling
    - Gewijzigd: de uitzonderingen (mits gemotiveerde toelichting)
      - WV: niet afgeschreven kosten van onderzoek en ontwikkeling
      - WVV: niet afgeschreven kosten van onderzoek en ontwikkeling EN niet afgeschreven oprichtings- en uitbreidingskosten
  - Overwegingen
    - Kosten van onderzoek
    - Voorwaarden om ontwikkelingskosten / oprichtings- en uitbreidingskosten te activeren

Nettoactief test – het begrip “nettoactief”

- Eenzelfde definitie
  - WV:
    - Het nettoactief werd verschillend gedefinieerd naargelang het werd toegepast voor de bepaling van het uitkeerbaar resultaat dan wel in het kader van de alarmbelprocedure
      - Uitkeerbaar resultaat: na aftrek van de “fictieve activa”
      - Alarmbelprocedure: zonder aftrek van de “fictieve activa”
  - WVV:
    - Eénzelfde definitie, waardoor de criteria voor toepassing van de alarmbelprocedure een stuk strenger geworden zijn

Nettoactief test – het referentiepunt

- Het nettoactief van de vennootschap mag
  - niet negatief zijn
  - of, ten gevolge van de uitkering, negatief worden
  - dan wel dalen beneden het bedrag van het onbeschikbaar eigen vermogen
    - Is er sprake van statutair onbeschikbaar eigen vermogen of van eigen vermogen dat krachtens de wet onbeschikbaar zou zijn, dan moet uit de nettoactief test blijken dat dit onbeschikbaar vermogen, door de uitkering, niet wordt aangetast.

Nettoactief test – controle

- Enkel indien een commissaris benoemd is

Financiële staat op basis waarvan de NA test wordt uitgevoerd	Type controle	Referentiekader
Laatst goedgekeurde jaarrekening	Volkomen controle	ISA
Jaarrekening is vastgesteld doch nog niet goedgekeurd	Beoordeling = Beperkt nazicht	ISRE 2410
Staat van activa en passiva	Beoordeling = Beperkt nazicht	ISRE 2410

- Aan welke voorwaarden moet de “staat van activa en passiva” voldoen ?
  - Het Belgisch boekhoudrecht bevat geen “guidance” over de opmaak van tussentijdse cijfers.
  - IAS 34 Interim Financial Reporting en ISRE 2410 geven nuttige duiding
  - Enkele principes:
    - financiële informatie opgemaakt in overeenstemming met het van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel
    - opgemaakt volgens dezelfde methoden en waarderingsregels als de laatste jaarrekening
    - een aan de context aangepaste toelichting, waaronder de buitenbalansverplichtingen en de gehanteerde waarderingsregels

Nettoactief test – controle / beoordeling

Basis nettoactief-test	Verslaggeving	Publiciteit
Laatst goedgekeurde jaarrekening	Geen bijzonder verslag	Geen publiciteit
Staat van activa en passiva	Bijzonder verslag	Beoordelingsverslag wordt gevoegd bij het eerstkomend jaarlijks controleverslag

- Beoordeelt de commissaris het respect van de criteria bij de uitkering ?
  - Bij de beoordeling van de staat van activa en passiva niet, maar de IBR TN adviseert schriftelijke kennisgeving aan het bestuursorgaan indien het voor uitkering vatbare vermogen dreigt overschreden te worden
  - Bij zijn eindejaarscontrole wel
    - Bij overdreven uitkering zal de commissaris dit in elk geval moeten vermelden in zijn verslag opgesteld naar aanleiding van de controle van de jaarrekening, gericht aan de algemene vergadering, conform art. 3:75, §1, 8° WVV.
- Quid indien de commissaris vaststelt dat een nettoactief test wordt uitgevoerd op basis van de laatst goedgekeurde jaarrekening, wetende dat er zich non adjusting subsequent events hebben voorgedaan die het nettoactief op significante wijze aantasten ?
  - In dergelijk geval zal de commissaris een miskenning van het WVV vaststellen in deel II van de commissaris-verklaring.

Liquiditeitstest

- Timing van de LIQ-test

- Technische nota IBR:

- Het lijkt de bedoeling van de wetgever te zijn geweest om de periode tussen de liquiditeitstest en de uitbetaling van de uitkering zo beperkt mogelijk te houden, rekening houdend met het risicoprofiel van de vennootschap

- *Indien bijvoorbeeld de algemene vergadering in mei een winstuitkering goedkeurt maar het bestuursorgaan pas in september tot uitbetaling wil overgaan, dan zal het bestuursorgaan op een datum dicht bij die uitbetaling in september de liquiditeitstest moeten toepassen.*

- Prospectieve informatie

- Tijdshorizon

- Minstens 12 maanden

- Gekende gegevens verder dan 12 maanden

- Marginale toetsing

Liquiditeitstest - elementen

1. Vertrekpunt

- Een liquiditeitstest vertrekt van een beginpunt, zijnde een balans houdende opgave van de beschikbare middelen en de lopende verplichtingen.
- Dit beginpunt dient zo dicht als mogelijk bij het moment van uitbetaling te liggen.
- Dit beginpunt moet een getrouwe weergave zijn

2. Budget en hieruit afgeleide kasplanning voor de komende 12 maanden

3. Inventarisatie elementen met potentieel impact op de kasplanning na 12 maanden en beoordeling in het kader van de liquiditeitstest

Liquiditeitstest - Volstaat de berekening van de "quick ratio" ?

- De quick ratio (QR) is een "vertaling" onder de vorm van een ratio van het hoger genoemde "vertrekpunt"
  - Ten onrechte worden hieruit gevolgtrekkingen afgeleid naar de toekomst toe
    - De tijdshorizon van de QR is korter dan 12 maanden
    - De QR gaat uit van de hypothese dat de elementen van de ratio een gelijke vervaldagenstructuur hebben. Een QR van > 1 kan dodelijke tussentijdse tekorten verbergen.
- We moeten vaststellen dat de praktijk enkel het begrip quick ratio dreigt te onthouden, waarbij vergeten wordt dat de MVT een veel genuanceerder standpunt inneemt.
- De quick ratio berekenen op basis van historische cijfers is onvoldoende; de vermelding van "volgens de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen" houdt in dat een vennootschap steeds rekening moet houden met gebeurtenissen die in de toekomst een impact kunnen hebben op de liquiditeitspositie van de vennootschap.

Liquiditeitstest - Controle

- De controle van de commissaris is dubbel:
  - 1 Beoordeling van de beginsituatie in toepassing van ISRE 2410
  - 2 Controle van prospectieve informatie aan de hand van ISAE 3400 The examination of prospective financial information. Conform deze standaard moet de auditor kunnen vaststellen dat:
    - (a) de aan de toekomstgerichte financiële informatie ten grondslag liggende, door het management gemaakte best mogelijke schattingen, niet onredelijk zijn;
    - (b) de toekomstgerichte financiële informatie op een adequate wijze is opgesteld op basis van de veronderstellingen;
    - (c) de toekomstgerichte financiële informatie op een adequate wijze is weergegeven en alle veronderstellingen van materieel belang adequaat zijn toegelicht met inbegrip van een duidelijke vermelding of het best mogelijke schattingen of theoretische hypothesen betreft; en
    - (d) de toekomstgerichte financiële informatie is opgesteld op consistente wijze met de historische financiële overzichten, met toepassing van gepaste verslaggevingsprincipes.

Liquiditeitstest - Enkele praktische vragen

- Is het voortaan nog mogelijk een lening aan te gaan om dividenden uit te betalen ?
- Waarom wordt de door het bestuursorgaan uitgevoerde liquiditeitstest niet publiek gemaakt ?
- Quid indien voorzien wordt in een gespreide betaling van de uitkering ? Moet per betalingsmoment een test uitgevoerd worden ?
- Wat bij uitkering in natura ? Er bestaat weinig twijfel over dat een NA-test verplicht is. Maar wat met de liquiditeitstest ?

Quid bij miskenning testen ?

- De leden van het bestuursorgaan wisten of behoorden te weten dat ten gevolge van de uitkering de vennootschap niet meer in staat zou zijn haar schulden te voldoen (over een periode van ten minste 12 maanden te rekenen van de datum van de uitkering
  - Hoofdelijke aansprakelijkheid tegenover de vennootschap en derden voor alle daaruit voortvloeiende schade.
- De uitkering is in strijd met de artikelen 5:142 en 5:153
  - De vennootschap kan elke uitkering van de aandeelhouders terugvorderen, ongeacht hun goede of kwade trouw.

Overgangsrecht

- Wanneer treden deze testen in werking ?
  - Alle sinds 01/05/2019 opgerichte BVs en CVs
  - Alle BVs en CVs die voor 01/01/2020 een "opt in" gedaan hebben, op datum van publicatie van de gewijzigde statuten
  - Alle andere BVs en CVs vanaf 01/01/2020
- Artikel 41 van de Wet van 23 maart 2019 voorziet in een afwijkende overgangsregeling voor onder andere coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid die niet aan de definitie van coöperatieve vennootschap in artikel 6:1 beantwoorden. Op hen zijn vanaf 1 januari 2020 de dwingende bepalingen van het WVV met betrekking tot de BV van toepassing, met uitzondering van onder andere art 5 titel 5. Dit houdt onder andere in dat inzake uitkeringen, tijdens de overgangsregeling, het WV van toepassing blijft.

Boekhoudkundige implicaties

- De vraag stelt zich of de gebruikelijke boekhoudkundige verwerking van bv. dividenduitkering nog langer aan de orde is indien de uitkering afhankelijk wordt gesteld van nettoactief- én liquiditeitstest.
- De gebruikelijke verwerking bestaat erin uitdrukking te geven aan een schuld aan de aandeelhouders van zodra de algemene vergadering tot dividenduitkering besloten heeft.
- Moet, in functie van de beide testen, de boekingswijze niet eerder op kasbasis verwerkt worden ? Is er slechts sprake van een schuld aan een derde indien de liquiditeitstest op positieve wijze beslist werd en behoort, zolang dit niet het geval is, het uit te keren saldo tot het vermogen van de vennootschap ?